

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov **1/ E.**, bývajúcej v L.L., **2/ J.**, bývajúceho v Č., **3/ Mgr. M.**, bývajúcej v L.L., **4/ P.**, bývajúceho v M., **5/ L.**, bývajúceho v L.L., všetci zastúpení JUDr. P., advokátom so sídlom v P., proti žalovanej **Mgr. K.**, bývajúcej v B., zastúpenej JUDr. P., advokátom so sídlom v B., **o odstránenie neoprávnenej stavby, určenie hranice a iné**, vedenej na Okresnom súde Poprad pod sp. zn. 13 C 316/2001, o dovolaní žalobcov proti rozsudku Krajského súdu v Prešove z 10. apríla 2013 sp. zn. 15 Co 7/2012, takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a.**

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Poprad v poradí druhým rozsudkom z 28. októbra 2011, č.k. 13 C 316/2001-503, zastavil konanie v časti, ktorou sa žalobcovia (pôvodne J., ktorý v priebehu konania zomrel a E.) domáhali, aby súd žalovanej uložil povinnosť na vlastné náklady odstrániť murovanú dreváreň postavenú na parc. č. X., zapísanú na LV č. X. v k.ú. L. a v časti určenia hranice medzi parcelou žalobcov č. X. a parcelou žalovanej č. X.. Vo zvyšnej časti (aby žalovaná na svoje náklady vykonala stavebné úpravy na obvodovom múre v celej dĺžke rodinného domu č. X. na parc. č. X. susediacom s obvodovými múrmi rodinného domu č. X. v k.ú. L. tak, aby žalovaná odstránila svoj obvodový múr na rodinnom dome č. X. v celej dĺžke, susediaci s obvodovými múrmi rodinného domu žalobcov č. X., a vykonala stavebnú opravu na obvodovom múre žalobcov v celej dĺžke tak, aby tento obvodový múr rodinného domu žalobcov mal kompaktnú šírku 35 cm a ktorou sa napokon domáhali, aby žalovanej bola uložená povinnosť na svoje náklady urobiť opatrenia, aby dažďová voda zo strechy rodinného domu č. X. postaveného na parc. č. X., zapísaného na LV č. X. pre k.ú. L., nevnikala na obvodové múry rodinného domu žalobcov č. X. na parc. č. X. zapísaného na LV

č. X. v k.ú. L.) žalobu žalobcov zamietol. Zastavenie konania odôvodnil ustanovením § 96 ods. 1, 2 O.s.p., keď žalobcovia v priebehu konania v tejto časti zobrali žalobu späť a žalovaná so späťvzatím vyjadrila súhlas. Zamietnutie žaloby vo zvyšnej časti odôvodnil tým, že po vrátení veci odvolacím súdom nebol dôvod na pripustenie zmeny žaloby – poskytnutie finančnej náhrady vo výške 2.469,68 Eur (§ 95 ods. 1, 2 O.s.p.) a v konaní bolo potrebné konať v tejto časti o pôvodnom návrhu, ktorým sa žalobcovia domáhali náhrady škody v zmysle ustanovenia § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka a to uvedením do predošlého stavu a to tak, aby žalovaná bola povinná odstrániť novo postavený obvodový múr domu a postaviť nový múr tak, aby zodpovedal pôvodnému stavu pred oddelením múra. Z vykonaného dokazovania mal súd prvého stupňa preukázané, že v minulosti právni predchodcovia účastníkov postavili susediace rodinné domy tak, že tieto mali spoločný múr o hrúbke 70 cm, boli vzájomne previazané a opierali sa o seba. Žalovaná zbúrala časť múra v jednej polovici, svoj obvodový múr posunula do svojej nehnuteľnosti, čím vytvorila medzi domami medzeru. Zo znaleckého posudku Ing. J. podaného v rámci tohto konania mal súd preukázané, že medzera nie je po celej dĺžke rovnaká a táto škára mala vplyv na oslabenie múru rodinného domu žalobcov, čo je však možné odstrániť vybudovaním paralelného muriva v miestnosti žalobcov, prípadne vyplnením deliacej škáry medzi múrmi domov pevnou hmotou alebo montážnou penou. Súd prvého stupňa uviedol, že náhrada škody uvedením veci do pôvodného stavu v zmysle § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka je možná iba v prípade, ak o to poškodený požiada a ak je to možné a účelné, pričom obidve podmienky musia byť splnené súčasne. Súd prvého stupňa konštatoval, že žalobcovia žiadajú náhradu škody uvedením do predošlého stavu - pričom nevyčíslili výšku finančných nákladov potrebných na túto činnosť ako obligatórnu náležitosť takéhoto návrhu - čo by z navrhovaného petitu znamenalo, že žalovaná by musela zbúrať novo postavený obvodový múr, čo podľa názoru súdu je absolútne neúčelné a tento názor je v súlade so závermi znalca, ktorý v znaleckom posudku uviedol, že spevnenie múru je možné zabezpečiť vybudovaním paralelného múru v miestnosti žalobcov, alebo vyplnením medzery medzi múrmi domov. Súd konštatoval, že tento spôsob riešenia vyplýva aj z návrhu žalobcov na zmenu žalobného petitu (súdom nepripustenú – pozn. dovolacieho súdu), v ktorom vyčíslili výšku nákladov (2.469,68 Eur) potrebných na vyplnenie škáry medzi domami, čo nie je vyčíslenie škody v súvislosti s uplatneným nárokom na uvedenie do predošlého stavu. Z takto vykonaného dokazovania súd prvého stupňa dospel k záveru, že uplatnený nárok v zmysle ustanovenia § 442 ods. 3 Občianskeho zákonníka – uvedením do predošlého stavu nie je účelný, preto žalobu v tejto časti zamietol. S poukazom na ustanovenie § 151

ods. 3 O.s.p. si rozhodnutie o trovách konania ponechal na samostatné rozhodnutie po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

Krajský súd v Prešove na odvolanie žalobcov rozsudkom z 10. apríla 2013 sp. zn. 15 Co 7/2012, rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej, žalobu zamietajúcej časti potvrdil s poukazom na ustanovenie § 219 ods. 2 O.s.p., keď sa v plnom rozsahu stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Zdôraznil, že i keď žalobcovia v konaní aj žiadali zosilniť murivo na pôvodnú pevnosť vyplnením deliacej škáry pevnou hmotou (čo súd prvého stupňa opomenul), táto skutočnosť nič nemení na správnom závere súdu prvého stupňa, ktorý žalobu zamietol z dôvodu neúčelnosti naturálnej reštitúcie. Neúčelnosť je potrebné vidieť v tom, že žalobcami navrhované riešenie neodstráni poškodenie rodinného domu, ktoré sa prejavilo na viacerých miestach a má podľa znaleckého posudku viaceré príčiny. Zamokanie rodinného domu žalobcov nie je spôsobené prestavbou rodinného domu žalovanej, čo vyplýva z rozhodnutia býv. MsNV v L. z 22. júna 1985, ale je dôsledkom opráv vykonaných pôvodným žalobcom J. na vlastnom dome, kedy sa výkopom pivnice narušila statika a pevnosť múru, čo spôsobuje jeho praskanie a oslabenie múru žalobcov spôsobuje aj absencia železobetónového venca na ich dome, čo tiež spôsobuje trhliny. Pôvodné múry rodinných domov sa o seba opierali, neboli však stavebne previazané, pričom riešenie navrhované žalobcami a spočívajúce vo vyplnení škáry montážnou penou, čím by došlo k previazaniu oboch múrov, by nezodpovedalo pôvodnému stavu. Odvolací súd napokon zdôraznil, že paradoxne vyznieva, ak sa žalobcovia domáhajú navrátenia stavu, ktorý vznikol v dôsledku splnenia povinnosti uloženej žalovanej na základe právoplatného rozhodnutia Okresného súdu Spišská Nová Ves sp. zn. 6 C 111/1992, v ktorom bolo žalobe žalobcov vyhovené a žalovanej uložená povinnosť vybudovať vlastný obvodový múr, na ktorý bude osadená strešná konštrukcia. Súčasný stav zodpovedá týmto vtedajším predstavám žalobcov, ktorí si zrejme v tom čase neuvedomili, že postavenie vlastného obvodového múru žalovanou zákonite oslabí ich obvodový múr a budú musieť na ochranu svojho majetku vykonať opatrenia. Zdôraznil, že žiadanou naturálnou reštitúciou by nedošlo k želanej náprave, pretože poškodenie rodinného domu žalobcov má viacero príčin.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu podali včas dovolanie žalobcovia. Žiadali, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Vyčítali mu, že vo veci nenariadil pojednávanie, čím mu znemožnili argumentovať osobne na pojednávaní a predkladať listinné dôkazy, prípadne odpovedať súdu

na jeho otázky, aby nedošlo k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci. Odvolací súd takýmto postupom odňal žalobcom možnosť konať pred súdom, čo zakladá prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p. Postup odvolacieho súdu je dôvodom zmätočnosti jeho rozhodnutia a žalobcovia sa domnievajú, že rozhodnutie spočíva v dôsledku tejto procesnej vady na nesprávnom právnom posúdení veci.

Žalovaná vo vyjadrení k dovolaniu uviedla, že napadnutý rozsudok je vecne správny, preto navrhuje dovolanie odmietnuť. V rozsiahlom vyjadrení zopakoval priebeh celého konania, poukázala na vykonané znalecké dokazovanie a jeho závery, zopakovala skutkový stav vyplývajúci z obsahu spisu a skutočnosti uvádzané v celom konaní, s dôrazom na kvalitu domu žalobcov. Žiadala uložiť žalobcom povinnosť nahradiť jej trovy dovolacieho konania za dva úkony právnej služby v celkovej výške 162,91 Eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podali včas účastníci konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpení advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal predovšetkým jeho prípustnosť. Dospel pritom k záveru, že dovolanie smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné, preto ho treba odmietnuť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p., dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Podmienky prípustnosti dovolania sú upravené v ustanoveniach § 237, § 238 a § 239 O.s.p. V ustanovení § 237 O.s.p. sú stanovené podmienky prípustnosti dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu bez ohľadu na jeho procesnú formu. Ustanovenie § 238 O.s.p. upravuje dôvody prípustnosti dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vydaným vo forme rozsudku a v ustanovení § 239 O.s.p. sú uvedené dôvody prípustnosti dovolania, ktoré smerujú proti rozhodnutiam odvolacieho súdu vydaným vo forme uznesenia.

V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol rozsudkom. V zmysle ustanovení § 238 O.s.p. platí, že ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu vydanému v tejto procesnej forme, je prípustné, ak je ním napadnutý zmeňujúci rozsudok (§ 238 ods. 1 O.s.p.) alebo rozsudok, v ktorom sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci (§ 238 ods. 2 O.s.p.), alebo rozsudok potvrdzujúci rozsudok súdu prvého stupňa,

ak odvolací súd v jeho výroku vyslovil, že je dovolanie prípustné, pretože po právnej stránke ide o rozhodnutie zásadného významu alebo ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 (§ 238 ods. 3 O.s.p.).

V danom prípade dovolaním žalobcov nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu, ale taký potvrdzujúci rozsudok odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd nevyslovil, že dovolanie proti nemu je prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalobcov nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

S prihliadnutím na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá O.s.p., ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť vždy na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 O.s.p. v znení účinnom do 31. decembra 2014 (ďalej len „§ 237 O.s.p.“) či už to účastník namieta alebo nie, neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie podmienok prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku (§ 238 O.s.p.), ale sa zaoberal aj otázkou, či podané dovolanie nie je prípustné podľa § 237 O.s.p. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu (rozsudku alebo uzneseniu) odvolacieho súdu, ak konanie, v ktorom bolo vydané, je postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (t.j. či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, nedostatku spôsobilosti účastníka, nedostatku riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, o prípad nedostatku návrhu na začatie konania vo veciach, ktoré možno začať len na návrh, o prípad odňatia možnosti účastníka pred súdom konať, či o prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo súdom nesprávne obsadeným).

Treba uviesť, že z hľadiska § 237 O.s.p. sú právne významné len tie procesné nedostatky, ktoré vykazujú znaky procesných väd taxatívne vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia. Iné vady, i keby k nim v konaní došlo a prípadne aj mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, nezakladajú prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia. Z hľadiska posúdenia existencie niektorej z procesných väd v zmysle § 237 O.s.p. ako dôvodu, ktorý zakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, nie je pritom významný subjektívny názor účastníka, že v konaní došlo k takejto vade,

ale len jednoznačné, všetky pochybnosti vylučujúce zistenie, že konanie je skutočne postihnuté niektorou z taxatívne vymenovaných väd.

Vady konania v zmysle § 237 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní namietané a v dovolacom konaní nevyšli najavo. Prípustnosť dovolania žalobcov preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

So zreteľom na žalobcami tvrdený dôvod prípustnosti dovolania sa Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne zameril na otázku opodstatnenosti tvrdenia, že v prejednávanej veci im súdom bola odňatá možnosť pred ním konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom sa vo všeobecnosti rozumie taký nežiaduci postup súdu v prejednávanej veci, ktorým sa účastníkovi konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré mu priznáva Občiansky súdny poriadok za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. O vadu, ktorá je z hľadiska § 237 písm. f/ O.s.p. významná, ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne s ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi, a týmto postupom odňal účastníkovi jeho procesné práva, ktoré by inak mohol v priebehu konania realizovať. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže pritom dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím, pričom ide spravidla o prípady, kedy procesné rozhodnutie súdu bezprostredne súvisí s realizáciou procesného práva účastníka. Treba však uviesť, že samotné tvrdenie účastníka o existencii uvedenej vady takúto procesnú vadu nezakladá, jej existencia sa v konaní musí skutočne vyskytnúť a preukázať.

Dovolatelia procesnú vadu konania a prípustnosť ich dovolania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. vyvodzovali v dovolaní z toho, že odvolací súd rozhodol bez nariadenia odvolacieho pojednávania, preto nemohli osobne pred odvolacím súdom argumentovať.

V zmysle § 214 ods. 1 O.s.p. v znení zákona č. 384/2008 Z.z. účinného od 1. januára 2012 a zákona č. 335/2012 Z.z. účinného od 1. januára 2013, ktorý bol platný a účinný v čase rozhodovania odvolacieho súdu na pojednanie odvolania proti rozhodnutiu vo veci samej nariadi predseda senátu odvolacieho súdu pojednávanie vždy, ak a/ je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, b/ súd prvého stupňa rozhodol podľa § 115a bez nariadenia pojednávania a je potrebné zopakovať alebo doplniť dokazovanie, c/ ide o konanie

vo veciach porušenia zásady rovnakého zaobchádzania, d/ to vyžaduje dôležitý verejný záujem.

Podľa § 214 ods. 2 O.s.p. v ostatných prípadoch možno o odvolaní rozhodnúť aj bez nariadenia pojednávania.

V zmysle citovaného ustanovenia je odvolací súd povinný nariadiť pojednávanie iba v zákonom vymenovaných prípadoch. V ostatných prípadoch je vecou rozhodnutia odvolacieho súdu, či na prejednanie odvolania nariadi pojednávanie alebo nie. Ak preto v týchto prípadoch odvolací súd prejedná a rozhodne o odvolaní bez nariadenia pojednávania, týmto postupom neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom.

V posudzovanej veci sa odvolací súd stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa. Dospel preto k názoru, že nie je potrebné dokazovanie vykonané súdom prvého stupňa zopakovať ani doplniť. Rozhodnúť bez odvolacieho pojednávania mohol aj z dôvodu, že súd prvého stupňa rozhodol po nariadení pojednávania, v konaní nešlo o spor vo veci porušenia zásady rovnakého zaobchádzania a zo spisu nevyplývalo, že by prejednanie a rozhodnutie veci na odvolacom pojednávaní vyžadoval dôležitý verejný záujem. Napokon, existenciu uvedených skutočností dovolaateľ v dovolaní ani netvrdili. Ak preto v prejednávaní veci odvolací súd rozhodol o odvolaní žalobcov bez nariadenia pojednávania, postupoval v súlade so zákonom. Týmto procesným postupom nemohol preto založiť procesnú vadu konania v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p., pretože žalobcovia mali možnosť argumentovať a predkladať listinné dôkazy nielen pred súdom prvého stupňa počas jedenásť rokov prebiehajúceho súdneho konania, ale svoje argumenty mali možnosť predložiť odvolaciemu súdu prostredníctvom podaného odvolania, ku ktorému mohli priložiť aj listinné dôkazy.

To znamená, že postup odvolacieho súdu v danej veci bol v súlade s § 214 ods. 2 O.s.p. a že odvolací súd mohol vec prejednať a rozhodnúť bez nariadenia odvolacieho pojednávania.

Žalobcovia v dovolaní ďalej namietali, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.). Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci

je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia dovolateľov boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľmi vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozhodnutia, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z § 238 O.s.p., a neboli zistené ani vady konania uvedené v § 237 O.s.p. Najvyšší súd Slovenskej republiky preto dovolanie žalobcov podľa § 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

O trovách dovolacieho konania rozhodne súd prvého stupňa vzhľadom na to, že v konaní súd vo výroku rozhodnutia vo veci samej rozhodol, že o trovách konania rozhodne až po právoplatnosti rozhodnutia a o týchto súd prvého stupňa doposiaľ nerozhodol (§ 224 ods. 1 O.s.p., § 151 ods. 3 O.s.p. § 243b ods. 5 O.s.p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 24. júna 2015

JUDr. Edita B a k o š o v á, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Pošová